rent internt forhold i en medlemsstat. Derfor kan et familiemedlem til en arbejdstager, der er statsborger i en medlemsstat, ikke påberåbe sig fællesskabsretten for at opnå en social fordel, som kan tilkendes vandrende arbejdstagere og deres familiemedlemmer, når den arbejdstager, til hvis familie han hører, aldrig har udøvet retten til fri bevægelighed inden for Fællesskabet.

RETSMØDERAPPORT
i sag C-206/91 *

I — Faktiske omstændigheder og retsforhandlinger

1. *Relevante nationale retsforskrifter*

I medfør af artikel L. 821-1, stk. 1, i den franske code de la sécurité sociale (lov om social sikring)

»kan enhver fransk statsborger eller statsborger i et land, der har indgået en aftale om gensidighed vedrørende ydelser til voksne handicappede, der er bosiddende i selve Frankrig eller i de departementer, der er nævnt i artikel L. 751-1, som har været bosiddende nævnte steder eller i et oversøisk område, på Saint-Pierre-et-Miquelon eller på Mayotte, i et tidsrum og på betingelser, der er fastsat ved dekret, og som ikke længere har den alder, der giver ret til den særlige uddannelsesydelse i artikel L. 541-1, og hvis vedvarende invaliditet mindst svarer til en procentdel, der er fastsat ved dekret, modtage en ydelse til voksne handicappede, når vedkommende ikke i henhold til en social sikringsordning, en alderspensionsordning eller en særlig lovgivning, er berettiget til alderspension, en invaliditetsgodtgørelse eller en godtgørelse i henhold til en arbejdsulykkesforsikringsordning, der mindst svarer til nævnte ydelse«.

Den vedvarende invaliditetsgrad, som denne bestemmelse refererer til, er på 80% [1]. Det bestemmes imidlertid i artikel L. 821-2, at personer, der er ramt af en vedvarende invaliditet med en invaliditetsgrad på under 80%, kan opnå ydelsen til voksne handicappede, når de på grund af deres handicap ikke er i stand til at opnå beskæftigelse.

1 — Artikel 1 i dekret nr. 1197 af 16.12.1975 til gennemførelse af bestemmelserne i rammelov nr. 534 af 30.6.1975 vedrørende støtte til handicappede, idet artiklen vedrører ydelser til voksne handicappede, der er ramt af en vedvarende invaliditet med en invaliditetsgrad på mindst 80% (*Journal officiel de la République française* af 23.12.1975, s. 13213).

* Processprog: fransk.

Denne ydelse tilkendes på grundlag af en afgørelse, der træffes af Commission technique d'orientation et de reclassement professionnel, der vurderer den handicappedes invaliditetsgrad, eller hvorvidt det er muligt for denne at opnå beskæftigelse med vedkommendes handicap (artikel L. 821-4 i code de la sécurité sociale). I artikel L. 821-5 i samme lov anføres, at »ydelsen til voksne handicappede er en familieydelse«.

Med hensyn til betingelsen vedrørende statsborgerskab, der er indeholdt i artikel L. 821-1, anføres det i *Guide de l'allocataire* (vejledning for ydelsesberettigede), der udgives af Caisse d'allocations familiales de la région parisienne (i det følgende benævnt »Guide de l'allocataire«), at ydelsen til voksne handicappede tilkendes statsborgere i EF-medlemsstaterne, samt en ægtefælle eller en slægtning i op- eller nedstigende linje til en EF-statsborger, når denne har forsørgerpligt over for den pågældende.

2. *Hovedsagen og de præjudicielle spørgsmål*

Ettien Koua Poirrez er født den 17. december 1966 i Elfenbenskysten og er ivoriansk statsborger. Han blev adopteret i 1987 af Bernard Poirrez, der er fransk statsborger. Bernard Poirrez arbejder og er bosiddende i Frankrig.

Den 16. december 1987 underskrev Koua Poirrez en erklæring om fransk statsborgerskab. Denne erklæring blev afvist af Tribunal de grande instance de Bobigny med den begrundelse, at de betingelser, der er fastsat i artikel 55 og 101 i ordonnance portant code de la nationalité af 19. oktober 1945, med senere ændringer, ikke var opfyldt. Den af Tribunal de grande instance de Bobigny afsagte dom blev anket og verserer nu for Cour d'appel de Paris.

Koua Poirrez har endvidere ansøgt om ydelse til voksne handicappede i henhold til artikel L. 821 i code de la sécurité sociale. Denne ansøgning blev afvist af Caisse d'allocations familiales de la région parisienne med den begrundelse, at Koua Poirrez ikke er statsborger i et land, der har undertegnet en aftale om gensidighed med hensyn til ydelser til voksne handicappede. Voldgiftsudvalget ved Caisse d'allocations familiales de la région parisienne har afvist den klage, Koua Poirrez indbragte over afgørelsen fra Caisse d'allocations familiales. Koua Poirrez har derefter anlagt sag ved Tribunal des affaires de sécurité sociale de Bobigny til prøvelse af denne afgørelse.

Over for denne domstol har Koua Poirrez gjort gældende, at han som adoptivbarn af Bernard Poirrez burde betragtes som slægtning i nedstigende linje til en EF-statsborger. Han har anført, at han i denne egenskab har ret til ydelsen til voksne handicappede, og har i den forbindelse støttet sig på ovennævnte *Guide de l'allocataire*.

Caisse d'allocations familiales har gjort gældende, at *Guide de l'allocataire* sigter til Rådets forordning (EØF) nr. 1612/68 af 15. oktober 1968 om arbejdskraftens frie bevægelighed inden for Fællesskabet (EFT 1968 II, s. 467, herefter benævnt »forordning nr. 1612/68«) og til Kommissionens forordning (EØF) nr. 1251/70 af 29. juni 1970 om

arbejdstagernes ret til at blive boende på en medlemsstats område efter at have haft beskæftigelse dér (EFT 1970 II, s. 348, herefter benævnt »forordning nr. 1251/70«). I medfør af disse forordninger vil kun familiemedlemmer til vandrende arbejdstagere (der er statsborgere i en medlemsstat) kunne gøre krav på den omhandlede ydelse. B. Poirrez, der er fransk statsborger, og som arbejder i Frankrig, vil ikke kunne betragtes som vandrende arbejdstager.

Den nationale ret har anført, at forudsat at Caisse d'allocations familiales' fortolkning er korrekt, ville Koua Poirrez have ret til ydelsen til voksne handicappede, hvis B. Poirrez arbejdede i en anden EF-medlemsstat end Frankrig, eller hvis B. Poirrez var statsborger i en anden EF-medlemsstat end Frankrig og arbejdede i Frankrig. Den 12. juni 1991 traf den nationale ret således afgørelse om at udsætte sagen og at forelægge følgende præjudicielle spørgsmål for Domstolen:

»Er det foreneligt med EØF-traktatens artikel 7 og artikel 48, stk. 2, at opretholde en ordning, hvorefter ydelser i form af ydelser til voksne handicappede ikke tilkendes et familiemedlem (her et adoptivbarn) til en EF-statsborger, der er bosiddende i det land, hvori han er statsborger, med den begrundelse, at forordningerne nr. 1612/68 og nr. 1251/70 kun finder anvendelse på vandrende EF-arbejdstagere, der ikke har statsborgerskab i bopælslandet?«

3. *Retsforhandlingerne*

Forelæggelseskendelsen fra Tribunal des affaires de sécurité sociale de Bobigny er registreret på Domstolens Justitskontor den 1. august 1991.

I henhold til artikel 20 i protokollen vedrørende statutten for EØF-Domstolen er der indgivet skriftlige indlæg af Ettien Koua Poirrez, af den franske regering ved sous-directeur Philippe Pouzoulet, det franske Udenrigsministeriums juridiske afdeling, som befuldmægtiget, og ved attaché principal d'administration centrale Claude Chavance, samme ministerium, som stedfortrædende befuldmægtiget, af den tyske regering ved Regierungsdirektor Ernst Röder, det tyske Økonomiministerium, og ved Claus-Dieter Quassowski, samme ministerium, begge som befuldmægtiget, af Det Forenede Kongerige ved Solicitor S. Lucinda Hudson, Treasury Solicitor's Department, som befuldmægtiget, bistået af Barrister Christopher Vajda, og af EF-Kommissionen ved juridisk rådgiver Dimitrios Gouloussis, som befuldmægtiget.

På grundlag af retsmøderapporten og efter at have hørt generaladvokaten, har Domstolen besluttet at indlede den mundtlige forhandling uden forudgående bevisoptagelse. I henhold til procesreglementets artikel 95, stk. 1 og 2, har Domstolen den 17. juni 1992 henvist sagen til Anden Afdeling.

II — Skriftlige indlæg for Domstolen

Koua Poirrez har anført, at afgørelsen, i henhold til hvilken han nægtes adgang til ydelsen til voksne handicappede, støttes på to begrundelser: dels at han ikke er familiemed-

lem til en vandrende arbejdstager, dels at han ikke er EF-statsborger.

Koua Poirrez har videre anført, at det er i strid med traktatens artikel 3, litra c), og artikel 48, at han nægtes adgang til omhandlede ydelse med den begrundelse, at hans far ikke har udøvet retten til fri bevægelighed inden for Fællesskabet. Retten til fri bevægelighed, som hjemles i disse bestemmelser, indebærer en »ret til ikke at gøre brug af den frie bevægelighed«. Følgelig bør de fordele, EF-statsborgere opnår ved at udøve retten til fri bevægelighed, ligeledes tilstås de EF-statsborgere, der beslutter ikke at udnytte denne ret eller som ikke kan udøve den.

Videre har Koua Poirrez gjort gældende, at den omhandlede ydelse udgør hans eneste indtægt. Således er afgørelsen om at nægte ham adgang til denne ydelse, i og med at den støttes på det forhold, at Koua Poirrez er ivoriansk statsborger, i strid med artikel 7 og 22 i verdenserklæringen om menneskerettigheder, i henhold til hvilke enhver, uanset nationalitet, har ret til social tryghed og har krav på, at de økonomiske, sociale og kulturelle rettigheder, der er uundværlige for hans værdighed og hans personligheds frie udvikling, gennemføres ved nationale foranstaltninger og internationalt samarbejde og i overensstemmelse med hver stats organisation og hjælpekilder.

Koua Poirrez gør ligeledes gældende, at det forhold, at han nægtes adgang til ydelsen til voksne handicappede er i modstrid med artikel 5, stk. 2, i den fjerde AVS-EØF-konvention (EFT 1991 L 229, s. 3), i henhold til hvilken de kontraherende parter bekræfter deres forpligtelser til at bekæmpe enhver form for forskelsbehandling på grundlag af nationalitet og at sørge for, at vandrende arbejdstagere, studerende og andre udenlandske statsborgere, der lovligt befinder sig på deres område, ikke udsættes for forskelsbehandling på grundlag af racemæssige, religiøse, kulturelle eller sociale forskelle, navnlig for så vidt angår bolig, uddannelse, sundhed, de øvrige sociale ydelser samt beskæftigelse.

Han har også anført, at i henhold til stk. 2 i bilag X til den tredje AVS-EØF-konvention (EFT 1986 L 86, s. 3) — som stadig er gældende i medfør at artikel 1, stk. 2, i den fjerde AVS-EØF-konvention — er familiemedlemmer til arbejdstagere med statsborgerskab i en AVS-stat, der bor sammen med disse arbejdstagere i EF-medlemsstaten, på hvis område arbejdstagerne lovligt udøver lønnet beskæftigelse, omfattet af samme regler som medlemsstatens egne statsborgere, for så vidt angår de sociale ydelser, der har tilknytning til beskæftigelsen. Ifølge Koua Poirrez udgør ydelsen til voksne handicappede en sådan social ydelse, fordi den er knyttet til en manglende erhvervsevne. I medfør af stk. 3 i bilag X går bestemmelserne i stk. 2 endvidere forud for bestemmelserne i den bilaterale overenskomst mellem Frankrig og Elfenbenskysten, der foreskriver en mindre gunstig ordning end den tredje AVS-EØF-konvention.

Endelig har Koua Poirrez gjort gældende, at i det foreliggende tilfælde synes enhver henvisning til fællesskabsretlige bestemmelser overflødig. I *Guide de l'allocataire* anføres det nemlig, at støtten til voksne handicappede tilkendes en slægtning i nedstigende linje til en EF-statsborger med forsørgerpligt

over for den pågældende. Eftersom han i sin egenskab af adoptivbarn af B. Poirrez er slægtning i nedstigende linje til en fransk statsborger, har han følgelig ret til ydelsen til voksne handicappede.

Den franske regering har anført, at den nationale ret ved sit spørgsmål i det væsentlige ønsker oplyst, om artikel 7 i ovennævnte forordning nr. 1612/68 udelukkende finder anvendelse på vandrende arbejdstagere og deres familiemedlemmer.

I den forbindelse har den franske regering først anført, at i henhold til artikel 7 i forordning nr. 1612/68 har enhver arbejdstager, der er statsborger i en EF-medlemsstat, på de andre medlemsstaters område ret til de samme sociale og skattemæssige goder som de nationale arbejdstagere. Den franske regering har anført, at Domstolen i sin dom af 20. juni 1985 (sag 94/84, Deak, Sml. s. 1873, præmis 26) har fastslået, at det ligebehandlingsprincip, denne bestemmelse omhandler i forhold til arbejdstagere i en EF-medlemsstat og, indirekte, i forhold til deres familiemedlemmer, finder anvendelse uanset familiemedlemmets nationalitet. Følgelig har det forhold, at sagsøgeren i hovedsagen er statsborger i et tredjeland ingen relevans, såfremt sagsøgeren vil støtte ret på sin egenskab af familiemedlem til en vandrende arbejdstager.

Under henvisning til domme af 28. marts 1979 (sag 175/78, Saunders, Sml. s. 1129, præmis 11), af 27. oktober 1982 (forenede sager 35/82 og 36/82, Morson, Sml. s. 3723, præmis 16 og 17), og af 28. juni 1984 (sag 180/83, Moser, Sml. s. 2539, præmis 15 og 20), gør den franske regering dernæst gældende, at en arbejdstager, der er statsborger i en EF-medlemsstat, og som aldrig har arbejdet eller været bosiddende i en anden medlemsstat, ikke kan påberåbe sig afledte fællesskabsretlige bestemmelser, der gennemfører princippet om arbejdskraftens frie bevægelighed. Følgelig kan familiemedlemmerne til en sådan arbejdstager ikke gøre krav på rettigheder, der i henhold til afledt fællesskabsret tilstås familiemedlemmer til vandrende arbejdstagere.

Den franske regering har understreget, at denne konklusion er i overensstemmelse med dommen af 17. december 1987 (sag 147/87, Zaoui, Sml. s. 5511, præmis 16), i hvilken Domstolen har fastslået, at et familiemedlem til en arbejdstager, der er statsborger i en EF-medlemsstat, ikke kan påberåbe sig forordning nr. 1612/68 med henblik på at opnå samme sociale goder som nationale arbejdstagere, når den arbejdstager, han er i familie med, aldrig har udøvet retten til fri bevægelighed inden for Fællesskabet.

Følgelig har den franske regering foreslået at svare den nationale ret, at bestemmelserne i artikel 7 i ovennævnte forordning nr. 1612/68 kun finder anvendelse på vandrende arbejdstagere.

Den *tyske regering* har anført, at traktatens bestemmelser om arbejdskraftens frie bevægelighed og de regler, der er vedtaget til gennemførelse af disse bestemmelser, ikke kan finde anvendelse på forhold, der udelukkende er et nationalt anliggende for en medlemsstat (jf. ovennævnte dom af 28.3.1979, Saunders, præmis 11, og af 28.6.1984, Moser, præmis 15). Følgelig kan et familiemedlem til en EF-statsborger, når nævnte familiemedlem selv er statsborger i et tredjeland, kun påberåbe sig disse bestemmelser, såfremt EF-statsborgeren har udøvet sin ret til fri bevægelighed (jf. ovennævnte dom af 27.10.1982, Morson).

Under henvisning til dom af 23. januar 1986 (sag 298/84, Iorio, Sml. s. 247, præmis 13) har den tyske regering videre anført, at formålet med traktatens artikel 48 og de bestemmelser, der er truffet til gennemførelse heraf, er at sikre den frie adgang for arbejdstagere, der er bosiddende i forskellige EF-lande, til beskæftigelse i andre EF-lande end det land, hvor de er bosiddende, uden hensyn til nationalitet, ved at fjerne restriktionerne med hensyn til ansættelse, løn og andre arbejdsvilkår. Følgelig er det ikke udelukket, at en EF-statsborger kan påberåbe sig traktatens artikel 48 og de bestemmelser, der er truffet til gennemførelsen heraf, over for den stat, på hvis område han er bosiddende. Imidlertid vil han kun kunne gøre dette, hvis han har udøvet sin ret til fri bevægelighed, eller hvis han ønsker at gøre det, men hindres heri af den pågældende medlemsstat.

Den tyske regering er dernæst af den opfattelse, at for så vidt som denne indskrænkning i fællesskabsreglernes anvendelsesområde fører til en forskelsbehandling af vandrende arbejdstagere i forhold til arbejdstagere, der ikke har udøvet denne ret til fri bevægelighed — således at de første behandles gunstigere end de sidste af den medlemsstat, på hvis område de er bosiddende — bør spørgsmålet, om denne forskelsbehandling er lovlig, undersøges ud fra den omhandlede medlemsstats nationale retsregler. Den tyske regering tilføjer, at i den sammenhæng er traktatens artikel 7 uden relevans, idet denne bestemmelse kun kan gøres gældende i forhold, der falder inden for anvendelsesområdet for traktaten (jf. ovennævnte dom af 27.10.1982, Morson, præmis 15).

Følgelig har den tyske regering foreslået følgende svar på den nationale rets spørgsmålet:

»EØF-traktatens artikel 48 og de forholdsregler, der er truffet til gennemførelsen heraf, finder ikke anvendelse på en sag, der kun vedrører en medlemsstats nationale retsregler og er følgelig ikke til hinder for, at en national bestemmelse udelukker familiemedlemmerne til en statsborger i den pågældende medlemsstat fra at modtage visse ydelser fra staten, når denne statsborger aldrig har været bosat eller arbejdet i en anden medlemsstat«.

Det Forenede Kongerige har systematisk gennemgået forskellige fællesskabsretlige bestemmelser for at kunne afgøre, om de kan gøres gældende af et familiemedlem til en arbejdstager, der aldrig har udøvet retten til fri bevægelighed, når familiemedlemmet ønsker en ydelse, der hjemles i lovgivningen i den medlemsstat, hvor arbejdstageren er statsborger.

Med hensyn til ovennævnte forordning nr. 1612/68 har kongeriget gjort gældende, at denne forordning har til formål at fremme den frie bevægelighed inden for Fællesskabet for arbejdstagere, der er statsborgere i en medlemsstat, og ikke at give regler for tildelingen af goder til de arbejdstagere, der ikke udøver retten til fri bevægelighed, eller til deres familiemedlemmer. Dette fremgår af forordningens juridiske kontekst (gennemførelse af traktatens artikel 49), af den første, tredje og femte betragtning i forordningens præambel og af dens indhold (især forordningens artikel 1, 7, 10, 11 og 12). Det fremgår under alle omstændigheder af artikel 10, 11 og 12 i forordning nr. 1612/68, at denne ikke vedrører tildeling af goder som f.eks. ydelser til voksne handicappede til familiemedlemmer til arbejdstagere. Følgelig er der i det foreliggende tilfælde intet særligt grundlag for at påberåbe sig denne forordning.

Med hensyn til forordning nr. 1251/70 fremgår det af formålet med denne forordning (at fastsætte regler vedrørende forhold gældende for de arbejdstagere, der er bosiddende i en anden medlemsstat end den, de er statsborgere i, efter at have haft beskæftigelse i denne anden medlemsstat) og af formuleringen af forordningens artikel 1, at denne finder anvendelse på familiemedlemmer til en arbejdstager, der er statsborger i en medlemsstat, og som har taget ophold i en anden medlemsstat. Desuden ville enhver anden fortolkning af forordning nr. 1251/70 være til skade for sammenhængen i fællesskabsbestemmelserne vedrørende arbejdskraftens frie bevægelighed, idet forordningerne nr. 1251/70 og nr. 1612/68 supplerer hinanden.

Videre har det Forenede Kongerige påpeget, at generaladvokat Reischl i sit forslag til afgørelse i Kermaschek-sagen (sag 40/76, Sml. 1976, s. 1669, på s. 1681) anførte, at Rådets forordning (EØF) nr. 1408/71 af 14. juni 1971 om anvendelse af de sociale sikringsordninger på arbejdstagere og deres familiemedlemmer, der flytter inden for Fællesskabet (EFT 1971 II, s. 366), heller ikke fandt anvendelse på en arbejdstager, der ikke havde forladt sit oprindelsesland.

Det Forenede Kongerige har ligeledes henvist til ovennævnte dom af 27. oktober 1982, Morson, og af 18. oktober 1990 (forenede sager C-297/88 og C-197/89, Dzodzi, Sml. I, s. 3763) og gjort gældende, at traktatens artikel 48 kun finder anvendelse på forhold, hvor en EF-statsborger har udøvet retten til fri bevægelighed. Denne bestemmelse bibragte ikke statsborgerne i en medlemsstat nogen rettighed over for denne medlemsstat, når de arbejder og er bosiddende på dens område. Endvidere fremgår det af ovennævnte dom af 27. oktober 1982, i Morsonsagen (præmis 14 og 15), at traktatens artikel 7 ikke kan have en større rækkevidde end traktatens artikel 48 med hensyn til arbejdskraftens frie bevægelighed.

Det Forenede Kongerige har endvidere understreget, at i ovennævnte dom af 27. oktober 1982 i Morson-sagen (præmis 14-17) har Domstolen udtrykkeligt afvist, at personer, der forsørges af en EF-statsborger, der aldrig har udøvet retten til fri bevægelighed, kan påberåbe sig forordning nr. 1612/68 med hjemmel i traktatens artikel 7 og 48. Domstolen nåede til samme konklusion i ovennævnte dom af 18. oktober 1990 i Dzodzisagen.

Følgelig har Det Forenede Kongerige foreslået at afgive følgende svar på det spørgsmål, den nationale ret har stillet:

»Fællesskabsretten er ikke til hinder for, at en medlemsstat afslår at tilkende en ydelse til voksne handicappede til et familiemedlem til en arbejdstager, der ikke er en vandrende arbejdstager, som omfattes af bestemmelserne i Rådets forordning (EØF) nr. 1612/68 eller i Rådets [læs: Kommissionens] forordning (EØF) nr. 1251/70«.

Kommissionen har anført, at traktatens artikel 7 og 48 ikke til hinder for såkaldt »omvendt« forskelsbehandling. Hvad angår artikel 7, bemærker Kommissionen, at denne bestemmelse kun finder anvendelse på forhold, der er undergivet fællesskabsretten. Med hensyn til traktatens artikel 48 gør Kommissionen opmærksom på, at i overensstemmelse med Domstolens ovennævnte dom af 28. marts 1979 i Saunders-sagen kan

traktatens bestemmelser om den frie bevægelighed ikke finde anvendelse på rent interne forhold i en medlemsstat.

Hvad angår ovennævnte forordning nr. 1612/68 gør Kommissionen gældende, at ydelsen til voksne handicappede, som sagsøgeren i hovedsagen kræver tilkendt retten til, ikke udgør et socialt gode i denne forordnings artikel 7's forstand. Det fremgår nemlig af dom af 16. december 1976 (sag 63/76, Inzirillo, Sml. s. 2057), at denne ydelse er omfattet af ovennævnte forordning nr. 1408/71.

I den forbindelse påpeger Kommissionen, at selv om forordning nr. 1408/71 finder anvendelse på arbejdstagere, der ikke har udøvet retten til fri bevægelighed (jf. dom af 3.5.1990, sag C-2/89, Kits van Heijningen, Sml. s. 1769), finder denne forordning kun anvendelse på arbejdstagere, hvis situation indeholder et »europæisk element«, f.eks. arbejdstagere, der er statsborgere i et andet land end det land, på hvis område de er bosat og arbejder. Kommissionen er af den opfattelse, at denne fortolkning bekræftes af ovennævnte dom af 16. december 1977, Inzirillo, præmis 13, 14 og 17-20.

Følgelig foreslår Kommissionen at afgive følgende svar på det spørgsmål, der er stillet af den nationale ret:

»EØF-traktatens artikel 7 og artikel 48, stk. 2, er ikke til hinder for, at en medlemsstat afviser at tilkende et familiemedlem til en arbejdstager ydelsen til voksne handicappede, såfremt arbejdstageren kun har arbejdet i omhandlede medlemsstat.«

III — Svar på spørgsmål fra Domstolen

Domstolen har stillet den franske regering to spørgsmål, affattet på følgende måde:

»1) Kan et familiemedlem til en vandrende arbejdstager gøre krav på ydelsen til voksne handicappede, når vedkommende er statsborger i et tredjeland, men den vandrende arbejdstager, hvis familie han tilhører, er statsborger i en medlemsstat?

2) Kan et familiemedlem til en arbejdstager, der er fransk statsborger, gøre krav på tilkendelse af ydelsen til voksne handicappede, når vedkommende er statsborger i et tredjeland, og den arbejdstager, hvis familie han tilhører, ikke er en vandrende arbejdstager?«

Den franske regering har i al væsentlighed besvaret det *første spørgsmål* bekræftende. Den anfører, at forvaltningsmyndighederne ved cirkulære nr. 1370 af 5. november 1987 er blevet instrueret om at forvalte ydelsen til voksne handicappede på samme betingelser over for franske statsborgere og statsborgere i de øvrige EF-medlemsstater.

Den franske regering forsikrer, at denne ydelse følgelig tilkendes arbejdstagere (og tidligere arbejdstagere), der er EF-statsborgere, hvis forhold falder inden for anvendelsesområdet for fællesskabsretten. I overensstemmelse med artikel 10 i

ovennævnte forordning nr. 1612/68, og med ovennævnte dom af 20. juni 1985 i Deaksagen tilkendes ydelsen til voksne handicappede i øvrigt ligeledes familiemedlemmer til disse arbejdstagere, selv om de er statsborgere i et tredjeland, såfremt de er i besiddelse af en opholdstilladelse i henhold til fællesskabsretten.

Som svar på det *andet spørgsmål* anfører den franske regering, at familiemedlemmerne til en fransk arbejdstager, der ikke er en vandrende arbejdstager i fællesskabsretlig forstand, kan, når de er statsborgere i et tredjeland, kun gøre krav på omhandlede ydelse, såfremt dette land har indgået en aftale om gensidighed med hensyn til tilkendelse af denne ydelse med Frankrig.

J.L. Murray
Refererende dommer